

do táborov je neobyčajne ťažká. Napriek tomu sa nedáme odradiť a na každý možný spôsob ponúkame pomoc.

Zmysel a účel má iba útek. S touto oblasťou našej práce sme začali. Predovšetkým sme vyslali Schlichim, aby zistili, odkiaľ môžu väzni prichádzať. K dnešnému dňu k nám prišlo asi 80-90 väzňov, sú to poľskí Jehudim, prevažne z oblasti Bochnia. Časť z nich sme už poslali do Maďarska, väčšia časť je ešte tu a to z materiálnych dôvodov; nemáme potrebné prostriedky, aby sme ich poslali ďalej. Keď to tu, Bože chráá, vybuchne, postačí to, aby nebezpečenstvo deportácií bolo znova aktuálne. Práca však nesmie uviaznuť, t. j. väzni tu nesmú zostať, musia ísť za každých okolností do Maďarska. Uskutočnenie plánu úteku závisí iba od materiálnych možností. Organizovať úteky vo veľkom meradle sa nám zdá nemožné, ale časom môžu byť priatelia zachraňovaní priebežne, ak budú materiálne prostriedky. Momentálne stojí asi 30 väzňov na hranici a my ich tam nemôžeme dostať, pretože nemáme na potrebné výdavky. Je neznesiteľné pomyslieť, že možnosť pomôcť by mohla stroskotať z materiálnych dôvodov. V dôsledku našej veľkej materiálnej núdze nemôžeme tento úsek práce organizačne vybudovať, lebo nám na to chýbajú finančné prostriedky.

Z priložených listov, ktoré Vám adresujú dvaja priatelia z Bochnie, možno čiastočne vidieť tú tragiku. Opísať ju celú, na to nestačia nijaké slová. Tu v mojom úrade sedia momentálne 4 väzni, ktorí dnes prišli z Bochnie, môžeme ... [chýba text]...

Yad Vashem, SM 20/93

15.

1943, jún 18. Bez adresáta. G. Fleischmannová píše, že pokračujú rokovania o veľkom európskom pláne.

Veľavážený pán doktor!

Už dlho sme o sebe nič nepočuli a môžete si predstaviť koľko obáv a znepokojenia znamenala táto nedobrovoľná prestávka v našom dorozumievaní.

Z našich správ vidíte, ako vyzerá súčasná situácia na Slovensku, ako aj rokovania súvisiace s veľkým plánom. Teším sa z dnešnej Natanovej informácie, že naši priatelia sa teraz odhodlali prijať ten návrh. Ja som, pravdaže, ani neočakávala nič iné, nakoľko som musela predpokladať, že treba podniknúť všetko, ak sa len objaví šanca na záchranu. Dúfam, že aj v pomoci pre Poliakov bude možná záchranná akcia; zo správy však vidíte, že návrh od

Wilyho môžem očakávať iba v prvých dňoch júla. Daj Boh, aby to bolo možné, lebo ináč sa, bohužiaľ, musíme vzdať akejkolvek nádeje na záchranu života väčšieho množstva našich tamojších priateľov.

Prikladám zoznamy doterajšej pošty z Poľska, resp. z pracovného tábora v Hornom Sliezsku.¹⁸⁸ Pripájam sa tiež k prosbám, o ktorých píše Leo¹⁸⁹ Nathanovi ohľadne zásielok šatstva, ako aj pokiaľ ide o uvedenie do úradu u zástupcu ženevského Červeného kríža pri tunajšej filiálke. Momentálne nie je ešte tu, ale sme informovaní, že má skoro prísť, čím by pre nás vzniklo veľmi dôležité spojenie.

Dúfam, milý pán doktor, že mi napíšete a zostávam so srdečnými pozdravmi a najlepšimi želaniami

v dokonalej úcte Vaša G.

Yad Vashem, Jeruzalem, SM 20/94

16.

1943, jún 18. Bez adresáta. (Pravdepodobne pokračovanie predošlého listu). Fleischmannová potvrdzuje správu nemeckého poradcu Wislicenyho, že sa zastavujú deportácie európskych židov, ako aj sumu, ktorá sa k tomuto viaže. Wislicenyho znova označuje za spoľahlivého partnera.

SIOVENSKO

Dnes 18. júna na poludnie som hovorila s Nathanom a z jeho obsiahleho výkladu vyvodzujem, že návrh bol prijatý a preto veľmi netrepežlivo očakávam presné správy prostredníctvom kuriérnej služby.

Pripomínam naše početné telefónické rozhovory v minulom týždni; môžete si predstaviť našu netrepežlivosť a obavy, keď sme sa kvôli zlyhaniu kuriérnej služby nemohli až do 10. t.m. oboznámiť našich tamojších priateľov so stanoviskom k návrhu.

Vzhľadom na to, že som až do 10. t.m. nemohla dostať Vašu správu, hovorila som s Wilym, ktorý sem prišiel práve 10. t.m. a predĺžil mi lehotu až do 1. júla 1943. Zopakovala

¹⁸⁸ Z Osvienčimu.

¹⁸⁹ Leo Rosenthal, spojka, kuriér.